

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Belsőben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A meg nem koronázott király.

— július 28.

Rátkay és Nessi Pál képviselő-társaim vetették fel pár nap előtt a koronázatlan király ügyét a Házban. Erdekes és tanulságos kérdés. Annnyival inkább, mert mint mindennek, ami a nemzet ellen és a korona mellett van, úgy ennek is akadtak védői Rakovszky István és Nagy Ferencz urak személyében.

Nézzük az ügy történelmi hátterét s világítsuk meg azt napjainkig. Akkor, amidőn a nemzetnek még joga volt királyt szabadon választani, akkor mindaddig, amíg az új király meg nem választott és koronázott, az ideig az új király nem volt az országnak törvényes királya és Szent István koronájának törvényes birtokosa. Az új király és a nemzet közt csak a koronázás által vált véglegessé a kapcsolat, amidőn a koronázás alkalmával az országgyűlés letette a hűségi esküt és a megválasztott egyént királyi hatalommal ruházta fel.

Ez az állapot 1687-ben megszűnt. Ekkor a főurak lemondtak a királyválasztási jogról. Okul Budának visszahódítását adták a törököktől. Voltaképen azonban nem ez

a hála vezette őket, hanem mert a vastagajku Lipót megengedte nekik, hogy majorátusokat és fidei kommisszumokat alapíthassanak. Ezért viszontajándékképpen elfogadták a Habsburgok elsőszülöttségi trónöröklési rendjét.

1687. óta tehát, ha a király meghal vagy lemond a trónról, a királyi hatalom az elsőszülöttségi rend szerint következő királyi herceg kezébe jut.

A különbség azonban lényeges. Mert nálunk a trónörökös nem lép azonnal az elhunyt vagy lemondott királynak jogaiba. A magyar törvények értelmében az elhunyt király utódjának meg kell felelni azoknak a feltételeknek, melyekre őt az 1687. évi 2. és 3. tvczikkék és az ugynevezett pragmatika szankezió kötelezik, hogy „az utódnak ki kell adni Magyarország alkotmányát biztosító hitlevelét; meg kell magát koronáztatnia s a koronázás alkalmával esküt kell tennie“.

Csak ha ezeken a szükséges formásokon keresztül esett az utód, akkor nyeri el a királyi hatalmat.

A trónutód a király halálától kezdve élvezi a királysággal járó összes jogokat azzal a feltétellel,

hogy a volt király halálától számított 6 hónap alatt okvetlenül megkoronáztatja magát. A jogokat élvezi a koronázásig, de megkoronázása előtt Szent István koronájáig kiváltságadományozó és törvényszentesítő hatalmát nem gyakorolja. Ezért nem magyar, hanem csak osztrák mágnások azok a főuraink, akik a szomorú korban, a múlt század 50-es és 60-as éveiben a koronázás előtt kaptak grófságot vagy báróságot. Ezért számítjuk Ferencz József uralkodását 1867. és nem 1848. óta.

Mert ez alkotmányunknak egyik kiegészítő része, a koronázás ugyanis ma az alkotmányt van hivatva biztosítani a fejedelem zsarnoki uralkodása ellen. Ugyanerre biztosíték a hat hónap is, az elhunyt király halála napjától számítva.

Ez a határidő 1791-ig nem volt megállapítva. Tudjuk azonban, hogy II. József nem koronáztatva magát, hanem tiz egész esztendeig uralkodott zsarnokilag.

Az ő utóda, II. Lipót alatt mondta ki az 1791. III. tczikk, hogy: „a királyi felavatás és koronázás minden uralkodó változtatva, a meghalt király elhunytától számítva 6 hónapi időköz alatt törvényes ün-

A jubileum.

Irta: **Kádár Gusztáv.**

Pomerán Jakab, a díj- és illetékkiszabási hivatal 6. B. ügyosztályának iktatója, hamarosan félhőrpintette reggeli kávéját, az asztalon fekvő ujságot pedig kezébe sem vette. Mindennapi szürke kabátja helyett hosszú, fényes Ferencz Józsefet öltött magára. Akik ismerték Pomerán Jakabnak roppantul szigorú és megállapodott elveit, nagyon elcsodálkoztak volna ezen. Valóban, Jakab oda állott a tükör elé, férőráig simogatta jórészt már fehér fűrtit, majd szónoki pózba helyezkedett és egy hosszú papírlapot tartva kezében, elkezdett fenhangon deklamálni.

„Ugy érzem magam, mint a vándor, ki hosszú, fáradságos gyaloglás után végre feljut a hegy csúcsára és most örömmel tekint a völgybe vissza, honnan vándorutját megkezdette. Így jártam én negyven éven keresztül a hivatalnoki pályára rögs utját és ha most visszatekintek pályámra, a könyvek özöne borítja elöttem a kilátást...“

Mint ebből is kivehetjük, a mai napon telt el épen negyven esztendeje, hogy Pomerán Jakab dícsőséges pályáját a díj- és illetékkiszabási hivatalnál megkezdette.

Gondosan körülörülgette fényes czilinderét, rágyújtott egy kuba-szivarra és méltóságteljes léptekkel, füstölögve indult minden-napi utjára.

Kíváncsian nézte a képes napilapokat,

vajjon egyik-másik nem hozza-e arczképét.

De mindjárt megnyugodott, hogy majd másnap ugyanis tele lesznek a lapok az ő nevével, leírva az egész jubileumi ünnepeket és a bankettet, amely azt követni fogja.

Minden gondolata azt fürkészte most, hogy mivel lepik meg igazgatója és hivatal-társai. Különös bizonyossággal számított a fizetésfölemelésre, melynek áráért már előre csináltatta a Ferencz-Józsefet, mely oly feszes, ünnepélyes hangulatba hozta.

A hivatalba érkezve különös gyönyörrel tekintett végig a hatalmas iktatókönyveken, melyeket elejétől végig ő rovit tele nagy betűkkel és magas számjegyekkel. Ott sorakoztak egymás mellett az ő művei, melyekbe az egész életét fektette. Szép, öreg betűket festett eleinte, most azonban már reszketővé vált kezejárása és a szeme nézése is határozatlanabb lett. Mikor fiatal volt, ő is másként képzelte jövőjét. Azt hitte, eljut valaha a magas polczra, hol a méltóságos titulus járja, végre azonban bele-nyugodott, mert hát bele kellett nyugodnia, hogy nem fog tovább mászhatni azon a bizonyos lajtorján. Mikor a többieket előléptették, ő meg ott maradt továbbra is a nagy iktatókönyv mellett, sovány vigasztalásul mondták neki:

— Jakab mester, magát senki nem helyettesítheti. Ki is tudná úgy vezetni a nagy iktatókönyvet, mint ön.

— Jó reggelt Jakab bácsi — üdvözölték az ifju kollegák.

— Ilyen elegánsan, biztosan randevuja van valami kis médivel. Nem szép dolog Jakab bácsitól, hogy elhódítja előlünk a lányokat.

Nagyokat nevettek a háta mögött. Jakab pedig, kinek folyton a nagy jubileumon járt az esze és megszokta már a kötekedést, nem felelt nekik.

Felcsillogott szeme, mikor látta, hogy egy kollegája, a IV. A. ügyosztály naplő-vezetője vadonatúj redingót-ban jelent meg. Szép tőle, gondolta magában, hogy ennyire becsüli az őn ünnepeket.

Két kollegája sugott valamit egymás fülébe. Jakab szörnyen kíváncsi volt, mit sugdolóznak. Hogy az ő jubileumáról volt szó, azt egész természetesnek találta.

Tiz óra volt már, még az ünneplésről szó sem volt.

— Majd később, később — gondolta Jakab.

Idegesen mozgolódott helyén. A munka sehogy sem ment, alig tudott egy-két aktat elkönyvelni, folyton mormogta magában: „... mint a vándor, ki hosszú, fáradságos vándorlás után feljut a hegy csúcsára...“

— Kérem a 36,829. számot.

„...örömmel tekint a völgybe vissza...“
Vagy úgy? Hidasí ur? Melyik szám tesszik? Mindjárt kérem.

— Haha, Jakab mester, szórakozott ma nagyon. Elcsavarta egy szép lány a

költési szempontokat is terjedelmesen ismertetni.

Kiki tapasztalatból tudja méltatni amaz előnyöket, miket 1-2 vízcsap lakásán, konyhán, fürdőszobáján stb. nyújt és talán nem túlzás, ha feltételezem, miszerint legtöbbször az előirányoztnál nagyobb költséggel megfizették azt; hát még, ha, mint kimutattam, az így nyert kényelem kevesebbet kerülend a mai állapotnál is. Ne feledkezzen meg, ha tisztán anyagi oldalát nézzük, hogy a vízfordás munkáján kívül a vízfordó és tartó edények romlását, kopását is számba kell vennünk, sőt a kutakat sem furják ingyen, annak is van fenntartási és törlesztési költsége.

A csatornabúz és utcái por kiküszöbölése pedig ismét olyan valami, melyet egyenként mindnyájunknak értékelni kell. Nem is tételezem fel a további ajánlásnak szükségességét, hanem inkább azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok városunk szertett polgármesteréhez, tek. tanácsához, a t. törvényhatósági bizottság minden egyes tagjához: hassa át őket is úgy, mint engemet a létesítendő művek sürgős szükségességének tudata és munkálkodjanak vállalatvele azon, hogy a végrehajtás mentől előbb, minden más fontosság és sürgősségre nézve eltörpülő alkotásokat megelőzőleg és tőlük függetlenül kezdetét vehesse.

Legyenek róla meggyőződve, hogy ritka idők szülőiteinek adatok meg a gondviseléstől az ily kedvező alkalom nevüknek örök dicső áldásos emléket alkottatni, aminő emléküik lesz, ha vezetőjük alatt készült el a városi vízvezeték és csatornahálózat.

Adjon a teremtet mindnyájunknak egy erőt egy akaratot és mihamarább állani fog ez emlék; hardtve erőnk, akaratunk és aldozatosságunk rendíthetetlen nagyságát és utódaink majdan a város ujjáteremtőiként tisztelhetnek.

Befejezésül a cikksorozatam alatt elhangzott némely kritikai megjegyzésekre reflektálva csupán annyit kívánok ezuttal megjegyezni, hogy magam iránt vagyok legkevésbé elfogult és így tökéletes kimerítő munkát nagy horderejű kérdéssről adni nem ígértem, ahhoz az én tudásom kicsi.

Teljesen kielégít, ha közleményeimmel az érdekes ügy iránt érdeklődést keltettem, mert az esetben tudom akadnak, kik nálam több tudással, ékebb szavakban szállanak majd érte sikra.

Legfőbb óhajom, legszebb jutalmam, hogy mentől szélesebb mederben folyó vita induljon meg e tárgyban és hogy a helyi sajtó többé e kérdést a napirendről levenni ne engedje, míg csak a végrehajtás stádiumába nem lép.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Iskolai értesítők.

IV.

A debreczeni kereskedelmi tanintézet jelentése az 1903/4. tanévről, szerkesztette Szojka Gyula igazgató.

Ezen, hazánk elsőrangú intézete öt tagozatbeli intézményt foglal magában. a) Felső kereskedelmi iskolát, amely 3 évfolyamból áll. b) Polgári iskolát, amely az 1904/5 tanévtől immár 4 osztályú lesz. c) Kereskedő tanonciskolát. d) Női Kereskedelmi tanfolyamot (tiz hónapos). e) kereskedelmi esti szaktanfolyamot. A 102 oldalra terjedő jelentés a legpontosabban számol be valamennyi tagozatu intézménynek a lefolyt tanév mozzanatairól.

A jelentés első helyén közli a Kereskedő társulat elnökségének — és az iskolai felügyelő bizottságának névsorát. A tanári kar 15 tagból állott; a hitoktatók száma volt 12. Iskola orvos tisztségét dr. Legányi Gyula és a Női tanfolyamon a felügyelőnői állást Potemcsik Ignáczné az intézet volt tanárának özvegye töltötte be.

A felszerelések az idén is szépen

gyarapodtak. Így újabb butorokra 2084 koronát költöttek; a tanári könyvtár pedig 244 drb. könyvvel gyarapodott.

Az ifjúsági könyvtár is kapott 40 új kötetnyi könyvet, ugyanily mértékben gyarapodott az egész felszerelés. A jelentés aztán bő felvilágosítást nyújt az intézet szervezeti szabályzatáról, továbbá hogy milyen pályára képesít a kereskedelmi iskola?

A kereskedelmi iskola 3 évfolyamába beiratkozott 116 tanuló, az év végén maradt 105. Ezek közül a tanévet elérte 78. Javító vizsgát teszen 20, osztályt ismételt 3, osztályozatlan maradt 4.

Erettségiire jelentkezett 27 tanuló; ezek közül megfelelt 16, javíthat 7, 4-en írásbelin buktak el.

A polgári iskolába beiratkoztak 203-an, ezek közül a tanévet elérte 133, javíthat 44, buktott egész évre 13, kimaradt 13.

A kereskedelmi tanonciskola 3 évfolyamán volt beírva 181 tanuló, kik közül jeles volt 10, jó 54, elégséges 57, javíthat 16, osztályt ismételt 24.

A női kereskedelmi tanfolyamon részt vett 29 tanuló, ezek közül kitűnő volt 5, jeles 7, jó 9, elégséges 4, ismételt 1.

Vége az esti szaktanfolyamon volt 40 hallgató, még pedig 30 férfi és 10 nő. Ezek közül 32-en kitartották a tanévet, 26-an pedig jelentkeztek vizsgára. Eredmény: 8 jeles, 8 jó, 8 elégséges, 1 elégtelen, 1 visszalépett.

A jelentés befejező részében közli a tudnivalókat a következő tanévet illetőleg és teljes összesített statisztikai kimutatást. Az öt tagozatban volt összesen 569 tanuló, tavaly 459, tehát a gyarapodás 110.

K. Zs.

Presbiteri közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap délután 5 órakor az egyházi tanácssteremben ülés tartott, melyen egyházi részről Dicsőfi József, világi részről pedig Simonffy Imre elnökölt. A tárgysorozatból letárgyaltak 12 pontot. A gyűlés 7 óra után ért véget.

Véglegesített tanárok. A kisújszállási ev. ref. főgimnáziumban egy évi próba időre voltak alkalmazva Kakasi Gyula és Olti Mózes tanárok. A próbaidő leteltével az iskolát fenntartó egyház mindkét tanárt véglegesítette.

Nagyságos kegyelem.

— július 28.

Magyarországon a kegyelemosztás királyi jog. Mert kegyelem: a törvényhozás rendelte ahhoz a magassághoz, ahová gyarapodás nem érhet, akinek cselekedetét megkritizálni tilos, akinek kegyes személye szent és sérthetetlen. Nagy nemzeti bölcsesség megnyilvánulása ez a törvényes intézkedés. A nemzeti akarat demonstrálni kívánta, hogy abból a magasságból nemcsak büntetés támadt, nemcsak adóexekuczió, hanem ott nyitják meg a kegyelem zsillipeit is.

A magyar törvényhozás bölcsessége még a kegyelemadás királyi ténye mellé is felelős személyt állít. Még a kegyelet nagyszerű tényénél se kívánja álozattul dobni a király tekintélyét, esetleges tévedés esetén. A kegyeletadás véleményezése, a magyar királyi Kuria külön tanácsának hatáskörébe utaltatott.

E vélemények pártolása vagy ellenzése, az igazságügyi miniszter feladata. Csak e két igazságügyi szervezetnek egy értelme és összhangba hozott véleménye, illetve javaslata jut aztán kifejezésre megkegyelemzéssel királyi határozatként.

Vajjon a Kuriának külön tanácsa, vagy az igazságügyi miniszter bölcsessége javasolta-e, hogy Vojnich Sándor képviselőnek párbajvétségért harmincz napra szabott büntetését négy napra szállította le a királyi kegy.

Miért tartogatják ezt a kegyelmet olyanok számára, akiknek azokból semmi szükségük nincs. Miért a nagyságos képviselő ur számára és miért nem ama szerencsétlenek számára, kik éhségtől, inségtől sanyargatva két krajezáros zsemlye lopáson váltják meg pihenő helyül a börtönt. Miért éppen a párbaj az a dédelgetett bűntény, amelynek hivatalból kidukál a kegyelem? Miért a laktopáné, a frakké és más uri diszé ez a kegyelem, amely sokkal jobban megilletné a koszt és kvártély hiányt tengető nyomoruságot.

Nem Vojnich Sándor képviselő urtól irigyeljük mi a királyi kegyelmet; de káprázik a tekintetünk, amikor látjuk, hogy igazság és ikertesivér kegyelem szivesebben látogatnak márványpalotába, mint a náderezses hajlékba vagy földből ásott püribá.

Látogatás a városi szegényházban.

— július 28.

Debreczen városában nagyon kevés humánus intézménnyel dicsekedhetünk. A közszükségletek között különösen a multban az emberbaráti intézmények csak afféle harmadrangu kérdések voltak, háttérbe szorították a kaszárnyák és a bérpaloták építései.

Ha valamelyes humánus intézmény létesült, az elsősorban és annak tudható be, hogy nagy szükség volt már reá és tovább halasztani nem lehetett.

Ilyen elodázhatatlanul szükséges intézmény volt a városi szegényház létesítése. A már tűrhetetlenné váló szegény és koldus ügyet rendezték és oldották meg, mint egy évtized előtt a szegényház létesítésével.

Meg is felelt ez az intézmény mindenkori hivatásának, de jelenleg nem azt teljesíti, ami tulajdonképpen hivatása, célja lenne.

Ennek oka nem a szegényház vezetőségében keresendő; hanem azoknál, kik nem akarják azt belátni, hogy a szegényház elaggott, munkaképtelen szegény emberek hajléka, nem pedig a dologkerülő, életerős, csavargók tanyája. Mert ma már nem egy olyan ember lakója van a szegényháznak, ki teljesen egészséges, munkabíró ember, de dolgozni nem akar, ott él a legnagyobb kényelemben.

Arra kellene gondot fordítani az illetékes hatóságnak, hogy ilyen emberek ne kerülhessenek a szegényházba, mert akkor teljesen megfelelhet a szegényház annak, ami a tulajdonképeni hivatása és célja.

Ettől eltekintve egyik legszebb intézménye a városnak a szegényház.

Ma már 15 holdnyi területet foglal el és itt látszik meg, hogy az akarat, a szorgalom a pusztá földből milyen kis paradicsomot tud elővarázsolni.

Az intézmény lelkes gondnokának Kiss Lajosnak odaadó munkássága révén a szegényház ma már jövedelmei is hoz a városnak és emellett a szegényház lakói is jutnak pár krajezárhoz, mert aki dolgozik, az az idő szerinti napszám egyharmadrészét kapja munkabérül.

Gyönyörű szőlő és konyhakerti telep van a szegényházban. Majdnem a fele, 7 hold van művelés alatt.

Példás rend, tisztaság és legembarátságesebb bánásmód jellemzi a szegényházat. Az udvar egyik részén a férfiak, másik

részén, teljesen elkülönítve a nők lakosztályai vannak.

Kényelmes, világos, tiszta szobákban laknak a szerencsétlen elaggott, tehetetlen szegények.

Jelenleg 105 lakója van a szegényháznak.

A férfi lakosztálynak legérdekesebb lakója Pohorszky János volt honvédfőhadnagy. Nyolcz-tíz év előtt egyik legrokonszenvesebb tagja volt a debreczeni előkelő társaságnak az akkor még daliás főhadnagy, a debreczeni 3. honvéd gyalogezred parancsnokának volt adjutánsa.

Ifjúkori téves lépések, meggondolatlanságok arra készítették a katonatisztet, hogy rangjáról le kellett mondania.

A sors azután még jobban üldözte, míg végre 8 év előtt a szegényházban talált menhelyet az egykori katonatiszt.

Pohorszky magába zárkózott, szóval ember. Multjáról keveset beszél, nem szereti, ha felidézék előtte az elmúlt szép napokat.

Érdekes, hogy mikor felvették a szegényházba, a törzskönyvbe rendes foglalkozásaként azt iratta be, hogy suszter.

Különbben kissé különöz ember. Télen, nyáron kalap és cipő nélkül jár és ha kérdezik, miért teszi, röviden csak azt feleli: így esik jól. Most különben 43 éves és nyáron kosarakat fon.

A szabadságharcnak egyik dicső alakja is lakója a szegényháznak. Kovács Mihály volt őrmester ez, ki több csatában vett részt. 78 éves, beteg ember, kinek napjai meg vannak számlálva.

Még egy érdekes lakója van a szegényháznak.

Egyik előkelő debreczeni családnak a tagja, kit az ital kényszerített arra, hogy e hely állandó lakója legyen. Most csendes, nyugodt, az irodai munkáknál segédkezik a gondnoknak.

A női lakosztály legnevezetesebb lakója: Barcza Eszti, Barcza Dani volt híres debreczeni csendbiztos leánya mult évben hunyt el.

A sok öreg asszony között egy még elég fiatal, erőteljes nő tűnik fel. Ez örökségképp maradt a városra. Bauer Máriának hívják, pár év előtt egyik czirkuszszal került Debreczenbe, hol mint akrobatánő aratta a babérokat. Agylágyulásban szenved és a kórházból, hosszabb ápolás után, került a szegényházba. Morvaországi illetőségű és kinézése után itélve 40-42 éves, habár ő azt állítja, hogy csak 28 éves.

A szegényház lakói közül azok, kik tudnak dolgozni, különféle munkát végeznek. Azok az erőteljes emberek, kik a könnyű és biztos megélhetés czéljából vették fel magukat, fát vágnak, a többiek nagy része a konyhakertészettel foglalkozik, másik része kosarat fon.

Az öreg asszonyok egy hosszú asztal mellett egész nap tollat fosztanak.

Az intézmény orvosa dr. Balkányi Emil ker. orvos hetenként kétszer meglátogatja a szegényházat. A betegek bizalommal fordulnak hozzá és szolítják meg, mikor a lakosztályokat végigjárja. Mindegyikhez van pár vigasztaló szava és szavaival reményt csepegtet a szerencsétlen emberek lelkébe.

Debreczen város méltósága és tekintélye megérdemelné, hogy még több ilyen igazi humánus intézményt létesítsen.

(L. J)

NAPI HIREK.

A nagyhercege.

— július 28.

Egyik fővárosi lap hétfői számában az az érdekes hír volt olvasható, hogy *Alexis* orosz nagyherceget a király egy magyar honvéd gyalogezred tényleges állományába helyezte át.

Óriási! Egy idegen állam uralkodó házának családtagja felesküdt a magyar alkotmányra. Ha még egyszer bejönne a muzska, fenséges *Alexis* ur czári unokabátyjának katonái ellen vezetné a maga szakaszát.

Ez nem kisebb dolog, mintha a fumei czápa a Hortobágyon bika módjára feldöfi Debreczen város ötös fogatát. De hát ilyen nagyon meleg nyáron mi nem történik meg.

Hogy azonban az oknyomozó történet kétségben ne maradjon, hogy miképpen szolgált orosz nagyhercege a magyar honvédségnél, leközljük a „*Debreczen*“ hétfői számának erre vonatkozó közleményét. Ime:

Ő csász. és apostoli királyi Felsege folyó évi július hó 6-án Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával: *Steinacker* Aurél, *Alexis* orosz nagyhercege cs. és kir. 39. gyalogezredbeli főhadnagynak a m. kir. honvéd gyalogság tényleges állományába való áthelyezését legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

Az illető fővárosi lap pedig ezt a rendeletet így közölte:

Orosz nagyhercege a magyar honvédségben. *Alexis* orosz nagyherceget, aki mostanáig a 39. gyalogezredben mint főhadnagy szolgált, a király, mint a hivatalos lap mai száma közli, a magyar honvédgyalogság tényleges állományába helyezte át.

Igy lett tehát *Alexis* ezredtulajdonosból honvéd gyalogos főhadnagy egy vasárnap éjszakán keresztül, amikor nagyon meleg volt. Miután ma is meleg van, mi vár *Kuroki* és *Oku* urakra. Mi lesz belőlük az orosz hadseregben?

— **Személyi hír.** Igyártó Sándor kir. főügyész tegnap Nyiregyházára utazott, hogy az ottani kir. ügyészséget megvizsgálja. — Dr. Neumann Armin orsz. képviselő Debreczenbe érkezett.

— **A város és a pallagi vasut.** Debreczen városa kötelezettséget vállalt aziránt, hogy a Pallagon vezető vasut építését szeptember 1-ig megkezdi. E közben érkezett a városhoz Gaál András nyirbalkányi lakos kérelme, melyben a debreczen—nagykállói vasut építéséhez 200,000 korona megszavazását kéri. Ez a vasut a Pallagon ment volna keresztül és a város, hogy neki ne kellessen a vasutat kiépíteni, megszavazta a 200,000 koronát. De a debreczen—nagykállói vasut kiépítése egyelőre pihen, mert az engedményesnek nincs meg az építéshez szükséges pénze. — Most tehát a városnak kell mégis kiépíteni a pallagi vasutat. A tanács ilyen értelemben teszi majd meg az intézkedést és jelentését a közgyűlésnek.

— **Eljegyzés.** Dr. Könyves Tóth Mihály mezőrendőrkapitány eljegyezte *Fehér* Margitot.

— **Rendőri díjak emelése.** Végh Gyula főkapitány javaslatot nyújtott be a városi tanácshoz, mely szerint a rendőrségi személyek díját éjjeli kiküldetéseknél emeljék fel. Hivatkozik más városokra, ahol

ezek a díjak jóval magasabbak, mint Debreczenben. A főkapitány azzal okolja meg javaslatát, hogy a rendőrszemélyzet így jelentékenyebb jövedelemhez jut, anélkül, hogy a város költségvetését terheiné. A tanács felhívta a főkapitányt, hogy miután a rendőri díjak megállapítására nincs rendszabály, terjessze be azt a tanácsi határozatot, amely annak idejében a rendőri díjakat megszabta.

— **A debreczeni csata évfordulóján** rendezendő ünnepélynek sorrendjét már közöltük. A sorrendben változás történt. Ugyanis a Kossuth-dalkör nem a Szabadságszobor előtt, hanem a honvédsírokon levő Kőröslánál énekléi el Mácsai Apotheozisát.

— **Irodatiszti választás a légszeszgyárban** A tanács mai ülésén töltötte be a légszeszgyári irodatiszti állást. A tanács, a világitási bizottság egyhangu javaslatával szemben, *Várady* Józsefet választotta meg hét szavazattal egy ellenében.

— **Kitették a szürét.** Tóth Mihály mezei munkás azzal a panaszszal állított be a csendőrkhöz, hogy az ohati majorban egyik dohánypajtából kitették a szürét, még pedig olyankor, amikor ő nem volt benne, hanem másfele járt. A 18 korona értékű szürt a csendőrök megtalálták Zsuri János 13 éves fiunál, aki azt állította, hogy Tóth János napszámos biztatására emelte el. — Ugyanabban az időben id. Varga János egyeki gazdaember is azzal a panaszszal fordult a csendőrséghez, hogy Simon András házából kitették a szürét a lóerőnek is megfelelő kézimunkával. Csakhogy ebben az esetben ő maga is benne volt a szürében. Vitt magával írást a doktortól is, amely bizonyította, hogy a szür kitevésénél nem csak a szürben esett kár. A vendégét ilyenformán szives ellátásban részesítő házigazda azt állította, hogy Varga hivatalosan tolokodott be a házába és szép szóra nem akart távozni. Ezért dobta ki és tetejébe még panaszt emelt ellene magánlaksértésért.

— **Békéltetés.** Az ipartestületi békéltető bizottság ülését nem 4-én, hanem 5-én délután 5 órakor tartja meg.

— **Kórházból az ügyészséghez.** Az e hónap 22-ére virradó éjjel a Vilmos huszárlaktanyánál történt rablás és gyilkossági kísérlet tette: K. Molnár Józsefet, kit eddig a közkórházban ápoltak, két szuronyos rendőr ma délelőtt kísérte összekötött kézzel a közkórházból a piaczon végig a kir. ügyészség fogházába. A vizsgálat, tekintettel a tettes teljes beismerésére, rövid idő alatt véget ér és a vakmerő büntett elkövetője már szeptemberben az esküdtszék előtt lesz.

— **Halálosítások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálosítási osztályánál a következő haláleseteket jelentette be: Szabó István ev. ref. 19 napos, Nagy Róza ev. ref. 1 hónapos, Szága Borbála gör. kath. 8 hónapos.

— **Iparváltások és megszüntetések.** Az utóbbi napokban ipart váltottak: Schveiger András sütőmester, Varga Ferenc asztalos, Mazur Károly géplakatos és kufuró. Ugyanazon idő alatt iparukat megszüntették: Krámer Orosz Ede gépjavitó, Laderman Ferenc bádogos, Karaszán

József eszmadia, Kovács József eszmadia, Tassi János eszmadia, Sipos András eszmadia.

— **Olcsóbb lett a takarmányszállítás.** A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter tegnap leiratott intézett Debreczen város törvényhatóságához, melyben értesíti a gazdaközönséget, hogy a nagy takarmányhiány miatt olcsóbb lesz a magyar kir. államvasutak vonalain a takarmányszállítás. A miniszter azért utasította a vasuti igazgatóságot a takarmányszállítási tarifa ideigle es lejjebb szállítására, mert az idén a nagyon kedvezőtlen termés ugyanis megnehezíti a kisbirtokosoknak a szükséges takarmány beszerzését.

— **Elveszett a Bika-kávéházról a Nagytplomig terjedő uton egy pénztárca.** A becsületes megtaláló, ha a pénztárcazt lapunk szerkesztőségébe viszi, jutalomban részesül.

— **Az utlevelek kiállítása.** Tisza István, mint belügyminiszter tegnap átiratban értesítette Debreczen város rendőrkapitányát, hogy a jövőben a külföldre szóló utleveleket nem a belügyminiszterium fogja kiállítani, hanem az illető város rendőrkapitányának bejelentő hivatala vagy ennek hiányában a rendőrhatalóság.

— **Talyigások verekedése.** A Hatvan-utca végén Szabó József és Jenes Sándor talyigások összeverekedtek. — A fuvar miatt keletkezett a két Bugyi között szóváltás, mely csakhamar verekedéssé fajult s a Jenes megverésével végződött. Ugyanis Szabó úgy magöklözte kollégáját, hogy ennek orrán, száján ömlött a vér. A harcziás talyigás a rendőrségre került.

— **Osavargó oseléd.** Napokkal ezelőtt elhagyta helyét Kuszka Teréz s azóta csavarog. Különösen a honvédhuszáraktanya körül szeret sétálni. A kaszánya mögötti bokros, szép zöldben nem egy-két huszár esdett a Teréz szerelméért s hogy nem eredménytelenül, azt bizonyítja a tegnapi esti társasvácsora, melyet a jószívű Teréz tiszteletére imádó rendeztek a Széchenyi-kert mellett árokparton. A vacsorához persze bor is volt és persze Terézke alaposan berugott, sőt ott, az Isten szépege alatt el is aludt. Az imádó huszárok aztán otthagyták az alvó angyalt, kit egy rendőr talált meg. És a huszárszerető, bájos Teréz mámoros álmából a börtönben ébredt fel.

— **Az ablak mélyedésben.** Szentpéteri Sándor és Gyarmati József napszámosok megirigyelték a Bika kávéházban mulató urakat. Míg ezek benn a pezsgőt szürcsölték, addig a két napszámos a kávéháznak József kir. herceg-utcai ablak mélyedésében itták nem annyira a hegy, mint inkább a tengeri levét. A zene oly andalító, oly álomringató volt, hogy az iddogáló napszámosok elaludtak. . . . Hej, de az a busébredés! A dolog vége két rendőri jelentés, melyben holmi botrányos részegségről van szó.

— **Agyonlőtt főerdész.** Schwertführer Rudolf egerbaktai érseki főerdészt tegnap vadászatán agyonlőtték. Egy másik egri híradás szerint a főerdészt vadászatán véletlenül elsült fegyvere ölte meg. Halálát négy tagból álló családja siratja.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik újdonságok áruházában?** (Piacz és Szent-Anna-utca sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis a legjobb minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab áru látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme**

Piacz-utca 44., dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál a kirakatokban.

TAVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —
A képviselőház ülése.

Budapest, július 28.

A képviselőház mai ülésén a földművelési tárca költségvetését tárgyalták. Papp Géza után Marjay Péter a fokozatos adóemelés mellett szót és kérte a minisztert, hogy ez irányban javaslatot készítsen. Aztán Bedőházy János az erdélyi viszonyokról beszélt.

Beszéde közben a karzatról két férfi röpiratokat szórt le az ülésterembe. Elnök az ülést felfüggesztette. Azalatt a csendzavarót a rendőrök kivitték a karzatról. A rendőrségen azt mondták, hogy ők Ross József és Stern Ede szociálisták. A röpiratok által ilyen módon akarták a képviselők figyelmét felhívni, hogy nem viselik szívükön a közsabadság érdekét, amelyet tétlenül hagynak a kormány és közegei által sérteni.

Fenyő Sándor a bíróság előtt.

Budapest, július 28. A budapesti kir. büntető törvényszék előtt szombaton e hó 30 án délelőtt 9 órakor kezdik meg a végtagyalást Fenyő Sándor ismeretes bűnügyében. A vádat Kserü kir. alügyész képviseli. A védelmet dr. Pollák Illés vállalta el. A főtárgyalást a nyilvánosság kizárásával tartják meg.

Meggyilkolták az orosz belügyminisztert.

Budapest, július 28. Ma délben Bécsbe, a külügyminiszteriumba érkezett jelentés szerint Pleve orosz belügyminisztert ma reggel Varsóban meggyilkolták.

A miniszter Varsóból Moszkvába akart utazni. — Amint kocsiján a pályaudvar elé hajtatott, utközben bombát dobtak eléje. A durranásra odatoló közönség a minisztert szörnyen eléktelenítve már halva találta.

Ujabb hírek még hiányoznak. De kétségtelen, hogy az újabb gyilkosság is politikai okokból történt. Pleve az orosz kormány egyik leghatalmasabb tagja és a mai orosz politika egyik irányadója.

A gyilkosság híre úgy Bécsben, mint Budapesten nagy izgatottságot keltett.

Orosz-japán háború.

Budapest, július 28. Tientsinből tudatják, hogy orosz menekültek állítása szerint a japánok a tengeren újabb győzelmet arattak az orosz hajóhad felett. — Két torpedót elsű yesztettek.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Készáru: csendes.

— július 28.

Buza októberre	983—984
Rozs októberre	767—768
Tengeri 1905 októberre	654—655
Zab októberre	675—677

Terefere.

A terozezés alkonya.

— július 28.

Szomorú napra virradt a magyar kártyásvilág. Ez a nap fekete betűkkel lesz beírva a magyar kártyaélet történelmének lapjára.

A délutáni pikkolo lenyelése után néma csendben lepték el a kávéháza kártyaasztalait a kaláber hivei.

A pinczér a kártyát fekete papirosba burkolva terítette le az asztalra.

A néma csendet egy egy nehéz sóhaj-tás szakította meg.

A kaláber-pártik megkezdődtek. A kibiczek könnyes szemekkel nézték a kártya kiosztását.

Aztán kórusba felkiáltottak:

— Mindenféle szerelemnek vége szokott lenni.

A kaláber története mutatja, hogy ez a nemes játék a korszellemmel rohamosan fejlődött. A gőz és villany korszakában minden örületes gyorsasággal rohan előre. Természetesen, a kaláber se maradhatott csökönyös ósdisággal hátra.

A régi jó időben őseink még csak az egyszerű, becsületes „zsidós kaláber“-t kultiválták. A legmagasabb tarcz (magyarul: tártli) a málke, mélech, tausz (tizes, király, ász) volt.

A tarcz összefüggés később a magyarosodás szellemétől áthatva, felső, király, ász lett.

Másfél évtized előtt a felső uralmát a törtéteve előtolakodó stréber alsó ledöntötte. Azóta csak az alsós kaláber járja.

De ott se volt elég a kasszás játék. Behozták a tous les trois, ultimot, majd az Uhut, Fedák Sárít, szörös majmot.

A börzediifferenciák és lóverseny-totalizátorok korszakában még ez mind nem volt elég izgató, változatos és kockázatos. Még mindig emelni kellett.

Megindult a terozezés. A játékosok külön összegeket raktak be tarczre. Aki nek jobb tarczre volt a kilencz kártyában, az huzta be az egész tétet. Négyen képezvén egy komplett alsós partit, a tét biztos négyszerest hozott a nyerőnek minden levonás nélkül.

A partiból kimaradt kibiczek a játékosok köré telepedve, külön rakták a tarczret maguk közt. Játszottak rejtentő érdeklődés mellett és drukoltak illető játékosaiknak, hogy a vereztek csorgott homlokukról. És nyerték a négyszeres pénzt. — És még kártyapénzt se kellett fizetniük.

És most a végveszély fenyegeti a terozezés nemes élvezetét.

A bíróság is tett a tarczre. Csak-hogy a kezét tette rá.

A Pesti Hirlap törvényszéki rovatában olvassuk tegnap a következő meg-rázó tudósítást:

— **Tilos a terozezés.** A rendőrség megtudta, hogy Rosenberg Lajos vácsiköruti „Európa“ című kávéházában erősen folyik az u. n. terozezés. Ez a kártyajáték abban áll, hogy a játékosok alsóira osztanak, a játszmat azonban nem játszáki, csak azt nézik, kinek van nagyobb tarczre, az aztán behuzza a játékosok és kibiczek tétjeit. A detektívek ép abban a

pilánatban leptek be, amidőn javában folyt a terekezés. Jelen voltak: Bleyer Rezső, Fischer Lajos kereskedősegédek, Deutsch Adolf gyógyszerészsegéd és Neumann Sámuel ékezerészsegéd. Ez utóbbi azonnal kijelentette, hogy ő csak Rosenberg Lajos kávést helyettesíti, mert ennek pár percre távoznia kellett. Szerencsésjáték által elkövetett kihágásért a büntető járásbíró a kávést 30 korona, a többieket pedig 10 és 5 korona pénz-büntetésre ítélte. A kir. törvényszék felelősi tanácsa ma délelőtt nem vette figyelembe a járásbíró előtt már felhozott azon védekezéseket, hogy ők csak alsótt játszottak, a terekezést a kibiczek egymás között, az ő játékuktól teljesen függetlenül folytatták, — helybenhagyta indokainál fogva a járásbíró marasztaló ítéletét, amely most már jogerős.

Ez a tény. Így hal meg a terekezés.

De vigasztalódjatok, ti alsósok! Majd eljő egy új kaláber messiás, aki belefúj egy új eszme trombitájával fületekbe és a halott terekezés feltámad valamely más jobb, szebb, izgatottabb és még hazardább alakban.

Lesz még feltámadás!

Mákvirág.

Tudományos apróságok.

Az emberi hang határa.

A legmélyebb hang, amely emberi fókából kikerült, az ötször vonalozott F43 rezgés volt, a melyet egy Fischer nevű német baritonistától lehetett hallani 1780-ban. Manapság nincs olyan basszista, aki a háromszor vonalozott C-nél mélyebben tudna énekelni. A rendes szoprán C-ig viszi ezer-huszonnégy rezgéssel. Az emberi hang közepső határa a basszusnál száz, a szopránál pedig ezer. Patti Adelina eléri a G-ét ezeröttszázharminczhat rezgéssel és mindig jó hanggal, Ajugari Lukréczia, a világhírű spanyol énekesnő a háromszor vonalozott D-nél még trillázni tudott és fejhanggal a hatszor vonalozott C-t is elérte, amelynek pedig kétszernyvennyolcz a rezgése. Steevens angol tudós följegyzései bizonyítják, hogy a kisbáló gyermek hangjának a magassága könnyen eléri a kétezeröttszáz-háromezer rezgést. Az emberi hangnak rendszeren két oktáv a terjedelme, ritkán három vagy ennél több.

A megújított arcz.

A kozmetika mindenféle mesterfogásai közt a legújabbak egyike az, mely a nem tetsző arczbört radikálisan eltünteti és helyébe egészen új, szép bársonysima arczbört varázsol. Londonban egy amerikai nő foglalkozik ezzel a hihetetlen művészettel. Egy angol hölgy, kinek az arca a sok lovagiástól egészen barna és ránczos lett, most pedig a londoni atelier kezelméből úde és rózsás az arca, leírja a kiállott operációt, mely távolról sem olyan horribilis, mint amilyennek általában elképzelik. Medicis kisasszony az arczbört megújító atelier tulajdonosa, előbb cocainnal érzéketlenül teszi az arczot és aztán valamely erős, égető folyadékkal keni be. Eközben folyton legyeznek az arczot, mely erősen felpuffad. A műtét, az első része után, mely félóraig tart, több órai pihenő következik, mire az egész arczra és nyakra tapasztokat ragasztanak. A tapaszt egész éjjel át a páciensnő arczán marad és viasztásával és égetésével annyira megkínözte, hogy aludni se tudott. A felduzzadt arczon szíze egészen eltűnt a száj, úgy, hogy csak teát ihatott és egész nap ágyban kellett maradnia. Délután nagy fájdalmak közt leszedték a flastromot az arczáról és miután bevonták valami sajátságos gummival, gyógyerejű selyempapírt addig ragasz-

tottak rá retegenként, míg ez az arcz az arczot egészen befödte. Amikor az állarecz megkeményedett, kívülről az előbb említett ragadós folyadékkal megnedvesítették. Az ötödik napon következett a műtét befejező része. Medicis kisasszony a papír állareczzal együtt az alatta levő ránczos, foltos bőrt az arczról teljesen lehántotta. A műtét után az arcz három napig rákvörös volt, de lassanként átalakult, míg végre a páciensnő elragadóan bájos, rózsás arczzal távozhatott.

Lapcsinálás kánikulában.

Jelenet egy fővárosi szerkesztőségben.

Egy budapesti krajczáros lap napról-napra borzalmas gyilkosságokról ad hírt, amelyek egyes délvidéki községekben történtek. — Amint kiderült, ezekből a nyári szenzációkból egy betű sem igaz.

A felelős: János, hozzon egy hideg kávé sok habbal és kérje el a kávéstól a friss vidéki lapokat. Talán csak lesz bennük valami szenzáció. Bárha nem valószínű, mert ezek a vidéki lapok oly becsületesek, oly nevelésesen becsületesek. Igaz is Kardos ur, hát ön kifundált már valamit?

Kardos riporter: Kérem, szerkesztő ur, az a tegnapi gyilkosság...

A felelős: Tegnapi gyilkosság? Ki beszél tegnapi gyilkosságról. Nekem egy mai gyilkosság kell. Mai legyen, friss, ropogós, mint egy vajaskifli. Érti? (Kardos nem felel.) Érti? (Oditva) Érti vagy sem?

Kardos: Érteni értem, de gyilkosság nincs.

A felelős: Akkor csinálni kell egyet. **Kardos:** Tessék? Én? Csináljak? Gyilkosságot? Br. Szegény szüleim. Alá-szolgálja. (Még az ajtó felé.)

A felelős: No, no, kis boczi, jöjjön csak vissza. Ne ijedjen meg úgy. Először is keressen nekem lent Krassóban vagy Temesben egy községet, ahol ötszáznál kevesebb a lakos és nincsen se posta, se táviró, se jegyző.

Kardos: Van már három is kérem.

A felelős: A hely meg van tehát. Most kombináljon oda két egymással haragban levő oláh parasztot, vagy szerelemföltő anyóst, esetleg fogfájás miatt megőrült segédlelkészt, szóval érdekesebb egyént és ezek egyike által követtesen el egy nagyobb szabású gyilkosságot. Érti?

Kardos: Értettem kérem, de...

A felelős: Elég. Megírja vagy sem?

Kardos: Megírom kérem azonnal. (Negyedóra múlva.) Meg van már.

A felelős: Hányan haltak meg benne?

Kardos: Ketten. Az öreg asszonyt megöli a veje és egy kis gyermek is meghal, mert cseresznyemagot nyelt.

A felelős: Összefüggés ugyan nincs benne, de azért nem baj. Most még öngyilkoltassa meg magát a gyilkost is, mert nyáron három haláleseten alul nem lehet riportot csinálni. Hja, fiatal ember, ezt meg kell tanulni.

Kardos: De hátha rajtacsipnek egyszer a föllentésen?

A felelős: Ugyan, ugyan. Sokkal

nobilisabbak azok a vidéki lapok, semmily lelepleznek.

Bogács.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Meghamisított számadás. Nagy föltűnést keltett annak idején a Bácskában az a pör, melyet rágalmaszást Schön Ödön és Lemberger Armin dr., a bajai vattagyár igazgatói indítottak a szabadkai törvényszék előtt Szörényi Lipót dr. fővárosi ügyvéd ellen, mert őket sikkasztóknak és hamisítóknak nevezte. A törvényszék azonban az eljárást mindaddig függőben tartotta, míg a Szörényi feljelentésére megindított bűnvizsgálat befejezve nem lesz. A bíróság Szörényi vádjait alaposnak találta és az összes iratokat indítványtétel végett áttette a kir. ügyészséghez, mert a szakértők egybe-között azt is konstataáltak, hogy a vattagyár igazgatói által felmutatott pénztári könyv elejétől végig hamisítvány. Innen az ügyben most váratlan fordulat történt. Szörényi dr. a szabadkai ügyészségnek bejelentette, hogy hosszas keresés után megtalálta azt a könyvvezetőt, aki az inkriminált időben az eredeti könyveket vezette és akiről az igazgatók kijelentették, hogy Amerikába szökött. Szörényi készen nyilatkozott ezt a koronatanut az ügyészség elé állítani és bebizonyítani, hogy az első könyveket hamisakkal cserélték fel. Együttal kérte, hogy a vezérigazgatót tartóztassák le és háromszáz-ezer korona kár erejéig az összes igazgatók — közte a bajai Schön és Reich család — vagyonára rendeljék el a bűnügyi zárlatot.

§ Panasz egy részvénytársaság ellen. Székely Viktor lapkiadó panaszt tett az államrendőrségnél a Magyar újságkiadó részvénytársaság ellen, melynek Fenyő Sándor és Tandlich Samu az igazgatói. Panaszában elmondja Székely, hogy ő 1904. évi márczius nyolczadikán Uj Hírek, Budapesti Friss Újság és Male Novini című lapjait átadta az említett részvénytársaságnak, oly kikötéssel, hogy azok az alakítandó új részvénytársaság betétjeként szolgáljanak, mely részvénytársaság neki az átadott lapok ellenében bizonyos értékű részvényeket adott volna. Az új társaságnak május nyolczadikáig kellett volna megalkulnia, ellenkező esetben, így szól a megállapodás, a Magyar újságkiadó részvénytársaság, mint amely az új részvénytársaságba beolvadt volna, ötvenezer korona kötbért tartozik neki fizetni. Elmondja ezután Székely, hogy ő az említett lapok tulajdonjogát a Magyar újságkiadó részvénytársaságra annak rendje szerint átruházta, abban a reményben, hogy amennyiben az új részvénytársaság meg nem alakulna, a lapjait vissza fogja kapni. A részvénytársaság azonban nem alakult meg sem május hónapban, sem később s a Magyar újságkiadó részvénytársaság még sem adta vissza neki a lapjait, sőt, mint értesült, a Male Novini című lapot áruba is bocsátotta. Ebben az eljárásban Székely sikkasztást lát, s a nyomozás elrendelését kéri. Együttal, mivel igényét veszedelemben látja, arra kéri a büntető bíróságot, hogy a Magyar újságkiadó részvénytársaság s igazgatói vagyonára a zárlatot rendelje el. A rendőrség a panaszt indítványtétel végett áttette a királyi ügyészséghez.

Az utcára dobott vőlegény.

Alku az édesanyjára.

július 28.

Az oláh nép erkölcsi színvonalának megdöbbentően alacsony fokára enged következtetni annak a bűnygynek az előzménye, amelyben tegnapi látott törvényt az aradi kir. törvényszék büntető tanácsa. Pável So-fon világi oláh legény ült a vádlottak

padján, amiért a vőlegényét, Sustyán Pávelt éppen a kézfogó napján kidobta a házból, a meghívott vendégsereg szeme láttára. A kidobás után még egyebek is következtek, mint azt a megsértett vőlegény orvosi látlelettel bizonyította s amiért a kir. ügyesség sulyos testi sértés büntetvével vádolta Sustyán bántalmazóját.

A tárgyaláson, amelyet Köller János törvényszéki bíró vezetett, épületes dolgokat adtak elő a vádlott meg a kihallgatott tanúk arra nézve, hogy mi adott okot a verekedésre.

Pávelt Sofron ugyanis megígérte Sustyán Páveltnek, hogy nőül fogja adni hozzá az édesanyját, ha viszont Sustyán háromszáz korona közvetítési díjat ad neki. Sustyán ráállott az alkura és szavát adta, hogy a háromszáz koronát az eljegyzés napján átadja a legénynek.

Elérkezett a kézfogó napja, 1903. évi november hó elseje s Pávelt Sofron édes anyjának a háza hangos volt a meghívott vendégek seregének a vigadozásától. Mikor a jegykendő átnyújtására következett volna a sor, Pávelt Sofron fölállott s a vendégek általános ámulatára a következő szavakkal szólította föl Sustyánt, hogy váltsa be az ígérteit.

— Hej, koma, az édes anyám mindjárt a menyasszonyod lesz, add ide a díjamat, a háromszáz koronát, de rögtön!

Sustyán Pávelt szerelmesen átölelte a mátkáját, arcába nevetett a fiúnak és fűgöt mutatva az újjával, csak ennyit válaszolt: — Tán bizony boldognak nézel engem?

A hatalmas termetű Pávelt Sofron ék-telen dühbe jött e szavakra. Átugrott egy asztalon, öre kapt a vőzna vőlegényét, kivitte az udvarra s néhányszor meghimbálta a levegőben, a kerítésen át kidobta az utcára. Azután egy vastag karót ragadott s azt dobta utána a vőlegénynek, aki csonttörést szenvedett a karján s hetekig feküdt sérülésével.

A törvényszék sulyos testi sértés büntetésben mondta ki bűnösnek Pávelt Sofront és az enyhítő körülmények betudásával három havi fogházat és tíz korona pénz-büntetést mért reá. Az elítélt felebbezett.

CSARNOK.

Huszár-bravur.

Irta: **Abonyi Árpád.**

3

Tárkányi Mózes viszont maga után intette huszárjait és a kunyhóhoz érve, tisztességtudón megkopogtatta az ajtót.

— Szent Isten!... — sikoltotta benn egy női hang.

— Ohó! — dörmögte meghökkenve az öreg, — ugy nézem, asszonyféle vagyon idebenn...

— Tán nem is illendő bemenni? Igaz-e atyafiak?

— Igaz-a... — bólintottak a fiuk. (Magyar huszárgyerek lehet vérengző, mint egy ragadozó állat, — komisz fráter azonban nem lehet soha.)

— Az öreg még egyszer kopogtatott: — Szabad-e bemenni asszonyság? — kérdezte illedelmesen. — Magyar huszárok vannak itt heten.

— Szabad... — hangzott a gyöngé válasza. Ugy tetszett, mintha sóhajtást is hallottak volna...

Tárkányi Mózes kinyitotta az ajtót s a szobába lépett.

Ott egy tizenöt-tizenhat éves forma fiatal leány feküdt az ágyban. Sápadt

arczán valamely kiállott nagy betegség — vagy talán a rémület — nyomai látszottak. Vastag szőke haja a félhomályban is úgy fénylett, mint az arany.

— Hát maga, kis leány, mit keres itt? — kérdezte csodálkozva a stráz amester.

— Apám küldött ide a Marival, — felelte halkan a leány.

— Hát aztán hol az a Mari, hogy a fránya pusztítsa el! Igy kell hagyni magukat, egyedül, egy ital viz nélkül... az istenfáját... annak a Marinak!

— Mari lement édesapámékhoz a fiátfalvi majorba, hogy ennilát hozzon.

— Vagy ugy! Aztán miért küldte föl ide az Isten háta mögé tisztelt ura-tyja?

— Félte az osztrákoktól... — felelte lestített szemmel a leány.

— Ahán, persze, hogy a szősz essék beléjük... értem! — bólintott az öreg. — No, ne féljen, kis leányem, nem leszen semmi baja. Ahol az én fiaim vannak, oda nem üti az orrát a német. Tisztelt ura-tyja sem viseli jobban a gondját, mint ezek az én fiaim... hát csak nem kell félni lelkecském, még akkor sem, ha talántán összeakaszkodunk azokkal az izé... tökfűjűekkel.

Az öreg megsimogatta a leányka fejét, s kitapasztalván, hogy nem a betegség, hanem a félelem verte le lábáról, megkínálta kenyérrrel, szalonnával. Egy kis rum is került a kulacsból. A leány elfogadta az elemózsiát, ajkait is meg nedvesítette egy kevéske rummal s most már hálás tekintettel, minden félelem nélkül nézte a huszárokat.

Ugy egy negyedóra múlva a kün foglalatoskodó három legény is a kunyhóba lépett.

— Melde hórzam, — jelentette [Kerekes, leröpítvén a rakétákat.

— Nagyot pukkantak?

— Igenis, jót pukkantak, de egyéb baj van. Gyűnnek, melde hórzam, a Prinz Ludovigok. Vagy két kompánia kaptat fölfelé az erdő alatt.

— Jaj, Istenem — ijedezett a leány s fölült az ágyban.

— Sohse ijedezék, kis lányom — csitította az öreg — tizen vagyunk itt, vagy mi az ördög... Szóval, jó sokan vagyunk itt, vagy mi az ördög! Hát csak kifelé fiaim — fordult a huszárokhöz — a lovakat meg kell kötni, ti meg keressetek Standot eránt e, hátul a kunyhó mögött, ahol jéi lehet kacsintani a Ludvigokra. Egypár salve-t lenyomunk elől-járóba, aztán ainczelsiszen lesz. Akképpen kell igazítani a dolgot, mintha vagy izé... kétszázán volnánk idefenn. Értjük?

— Igenis, értjük! Hát már most ne féljen kis leány! Utánam, atyafiak!

Az öreg kivonult a kunyhóból s gyors léptekkel a tisztás szélére sietett. Onnan jókora, ritkás meredek húzódott alá-fel a „Lunca plasevica“ völgybe, honnan báró Bubna ezredes osztrákjait várták.

A félhomályban ki lehetett venni, hogy egy hephupás hólepett vágáson csakugyan fölfelé iparkodik egy csomó osztrák baka. A tiszték kardjai hol itt csillantak meg, hol ott. Nem messze a „Lunca“

síkságán néhány kialvó félben levő tábor-tűz pislogott. Valószínű, hogy nemsokára az egész regiment mozgásban lesz. Ezért hagyják a tüzeket kialudni.

— Csehül vagyunk fiuk... dörmögte fejcsóválva az öreg, — sokan vannak.

— Akár a sáskák.

— Már pedig, atyafiak, ezeknek a sáskáknak semmi szín alatt nem szabad átjönnök a hegyen — ez a parancsolat. S már pedig csak itt jöhetnek át, ahol mi állunk, egyebütt nem Tehát nekünk kell visszatartani őket, míg a svadrón fölerkezik és segítséget kapunk. De mert csakugyan sokan vannak s a magyarok Istene némelykor nem tart raportot... hát ugy ügyeljete, hogy most az egyszer ne biztatok semmit a jó istenre. És most csitt! Egy szót se. Ide kuporogni mellém s egy pissz se legyen.

Rövid vártatva az öreg halk fűtőt hallatott.

— Abfájern... án, czváj, dreil!

A karabélyok eldördültek. Alulról harsány kiáltás hangzott. Vezényszavak, sipjelek kavartak a levegőben. Azután hatalmas sortűz villant bele a párázatba...

— Vannak vagy kétszázán — dörmögte az öreg, — hát csak ancsváj, dreil! — Azután megint — dreil! És megint — dreil!

Négyszer egymásután dörmögtek egyszerre a karabélyok. Azután szétfutottak a huszárok s vagy negyven lépésnyi tűzvonalat képezve, egyenkint lövöldöztek a fölfelé kapaszkodó osztrákokra. Azokat a nem remélt támadás nyilván zavarba hozta, mert a lövöldözést beszüntették s valami félórái általános csend támadt mindkét részen.

— Tünököznek, — vélte az egyik huszár.

(Folyt. köv.)

Még augusztus hó 20-áig!

Szönyegraktárunk athelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Butorszövet maradékokat féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket féláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegeket féláron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Még augusztus hó 20-áig!

Apró hirdetések.

|| Dija 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. fillér. ||

A HOMOKKERT 230. számú, 210 négyyszögű zölő két lakóházzal, kedvező feltételek mellett eladó. — Értekezhetni Juhász Imrénél. Homokkert 230. szám.

A LEGJOBB, tisztán kezelt, friss péksütemény kapható az Orosházi házi-kenyér sütődobban. Simonffy-utca 2. szám.

RÓFÖS üzletben tanult fiatal kereskedő segéd szerény feltételek mellett állást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjob az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törí, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotsenek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.

Valamint Tóth Béla gyógyszeráránban.

Szabó műhely és amerikai vegyészeti tisztító-intézet.

Csapó-utca 18. és Vár-u. 2. sz.

Minden háznál

szükséges

Mindenféle ruhaneműek tisztítása, javítása és átalakítása, valamint új öltönyök készítése a legújabb divat szerinti szabásban elfogadtavik.

Minárik József

polgári és katonai szabó, vegytisztító intézetében.

A legolesőbb bevásárlási forrás

Székely Jenő és Társa

utóda

uri és női-divat czipóraktár cégnél

Piacz- és Szent-Anna-utca sarkán.

798 v. k. sz.
1904

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 1517/2—1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Szollás és Molnár részére ifju Baresay Miklósné debreczeni lakostól 152 kor. 70 fill. tőke, ennek 1903. évi november hó 28. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 73 kor. 30 fill. perköltség erejéig 1904. évi június hó 11-én bíróilag lefoglalt és 978 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1904. évi augusztus hó 4-én délután 3 órakor kezdetét vevendő és Homokkert I. járásban megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1904. évi július hó 7-én.

Olah,
birói kiküldött.

A befőt idény beáltával legolcsóbban ajánl

czukrot, hólyagpapírt, salicilport

és kötöző-zsiueget

Molnár Jenő

Szent-Anna-utca 36. szám alatti ujonnan megnyitlt fűszer-, bor- és csemegeüzlete.

Ugyanott tanuló felvétetik.

Az általánosan elismert kitűnő

Mohai Ágnes

természetes magyar ásványviz, mely a külföldi Giesshüblit legjobban pótolja, főraktára:

MÁYER JENŐ

fűszer és csemege üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sark.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "

mélyen leszállított áron kapható.

Üzlet áthelyezés.

Van szeremcsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Piacz-u. 66. szám alatt levő

könyvnyomdámát és papirüzletemet

már e folyó évi augusztus hó elején

Piacz-utca 12. (Stenczinger-házba)

helyeztem át. Megköszönve az eddig irántam tanusított szives pártfogást, kérem ezt új és modernül berendezett nagyobb helyiségben továbbra is.

Kiváló tisztelettel

Horovitz Zsigmond.

Egy jó családból való fiu tanulóul felvétetik.

Félix gyógyfürdő.

Nagyváradtól délre 7 kilométer távolságban, 140 méterre a tenger színe fölött, nagykiterjedésű tölgy erdőségtől borított hegyekkel környezett csendes völgyben, a nagyváradi-belényesi vasut és országut mentén fekszik. Hét (7) szállodájában 165 szoba van, minden igényeket kielégítő módon s a folyó évben teljesen ujonnan berendezve, nyolcz tükör és tiz kádfürdővel felszerelt fürdőházaik egy a szállodákkal, mint a gyógy- és étteremmel csukott és télen fűtött folyosókkal vannak összekötve. — 49 C. fokú hévforrásának vízbősége páratlanul áll Európában, napi mennyisége 17 millió liter. Természetes iszap, vásártelki moór, szénsavas, sós, jodós, szikes s bármely másnemű kombinált fürdő rendelkezésre áll. A kénsavas sókban gazdag és kénhidrogént is tartalmazó hév víz különösen javalt fürdő alakjában: Csuzos és köszvényez bántalmaiknál, izületi gyuladásoknál, csonttörések és ficamodások után, idegzsábáknál (pl. shyas) némely bőrbajoknál, görvély és angolkórnaál, idült fekélyeknél és sebesülések után maradt tapadó hegeknel, női betegségeknel, idült méh és petefészek gyuladások, méhhuut medence, beli sejtiszóvetbeli és izzadmányoknál, idült veselobná (Bright kor) stb. Ivógyóymód alakjában pedig: idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, vesekőveknél, a máj és epehólyag betegségeknel (sárgaság epekővek) és czukorbetegségnél. A fürdő orvosá dr. Matolay Károly operatur, nőgyógyász, volt közkórházi igazgató főorvos, ki május—szeptemberig a fürdőtelepen, télen pedig Nagyváradon lakik s telefon hívásra télen is bármikor megjelenik a fürdőtelepen. Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedik. Forgalom: 6500 fürdővendég 30 ezer kiránduló. A fürdő tulajdonosa a jászovári premontrei rend és a fürdő bérlelje Komzsik Alajos nagyköltséggel a folyó évben mindent újjáalakítottak s mindent ujonnan a legelegánsabban rendezték be.

Téli kura penzionnal.